

a oslavenému Pánu, aby je zbavil vin a zachránil je; dokonce je vyzývá, aby se duchovně sjednotili s Kristovým utrpením a smrtí, a tak přispěli k dobru celého Božího lidu.

Tato svátost nás přivádí ke kontemplaci dvojího tajemství Olivové hory, kde se Ježíš dramaticky ocitá před cestou, kterou mu naznačil Otec, před cestou utrpení jako nejvyššího skutku lásky, a kde tuto cestu přijímá. On je v této hodině zkoušky prostředníkem, „přenáší a bere na sebe utrpení a bolest světa a proměňuje ji ve výkřik k Bohu; přináší ji před Božíma očima do jeho rukou a tím ji reálně nese k okamžiku vykoupení“ (Lectio divina, setkání s římským klérem 18. února 2010). Ale „Olivová zahrada je... taktéž místem, odkud on je vzat k Otcí, a tedy místem vykoupení... Toto dvojí tajemství Olivové hory je stále činné i ve svátostném oleji církve... ve znamení Boží dobroty, která se nás dotýká“ (homilie při Missa chrismatis 1. dubna 2010). V pomazání nemocných se nám nabízí olej jako svátostná materie, takřka „jako Boží medicína... která nám nyní poskytuje jistotu o jeho dobrotě, má nás posilovat a utěšovat, ale zároveň, bez ohledu na fakt nemoci, nás odkazuje na definitivní uzdravení (srov. Jak 5, 14)“ (tamtéž).

Tato svátost si v teologické reflexi i v pastorační práci s nemocnými zaslouhuje větší pozornosti. Jelikož si ceníme obsahu liturgických modliteb přizpůsobených různým situacím spojeným s chorobou člověka, a to nikoli jen na konci života (srov. KKC 1514), pomazání nemocných nesmí být považováno za jakousi „menší svátost“ vzhledem k ostatním. Pokud je pozornost a pastorační péče o nemocné na jedné straně pro trpícího znamením Boží láskyplnosti, na druhé straně přináší duchovní prospěch i kněžím a celému křesťanskému společenství, s vědomím toho, že cokoli učiníme jednomu z nejmenších, to učiníme samotnému Ježíšovi (srov. Mt 25, 40).

O „svátostech uzdravení“ říká sv. Augustin: „Bůh uzdravuje všechny tvé choroby. Neboj se tedy. Všechny tvé choroby budou uzdraveny... Ty mu jen musíš dovolit, aby tě léčil a nesmíš jeho ruce odmítat“ (Výklad k žalmu 102,5: PL 36,1319-1320). Jedná se o cenné prostředky Boží milosti, které pomáhají nemocnému, aby se stále více přizpůsoboval tajemství Kristovy smrti a zmrtvýchvstání. Spolu s těmito dvěma svátostmi bych chtěl zdůraznit i důležitost eucharistie. Je-li přijímána v době nemoci, jedinečným způsobem přispívá k transformaci tím, že spojuje člověka, který se žije Ježíšovým tělem a krví, s obětí, kterou on sám učinil ze sebe a přinesl Otcí pro spásu všech. Nechť celé církevní společenství a především farnosti věnují pozornost tomu, aby zajistily možnost častého svátostného přijímání všem, kdo z důvodu zdraví nebo věku nemohou přicházet na místa slavení. Tito bratři a sestry tak dostanou možnost posilovat svůj vztah s ukřižovaným a zmrtvýchvstalým Kristem a svým životem obětovaným pro Kristovu lásku budou mít účast na samotném poslání církve. S ohledem na to je důležité, aby se kněží, poskytující svou delikátní službu v nemocnicích, léčebných zařízeních i v obydlích nemocných, cítili být „skutečnými služebníky nemocných, znamením a nástrojem Kristova soucitu, který musí zasáhnout každého člověka poznamenaného utrpením“.

Benedikt XVI. – Poselství papeže ke dni nemocných – 11. února 2012

Prameny, odkazy

Daniel J. Harrington – Evangelium podle Marka – Sacra pagina;
Silvano Fausti – Nad evangeliem podle Marka; Marek Dunda – www.biblickedilo.cz;
Petr Karas – Boží slovo na každý den; Angelo Scarano – www.pastorace.cz;

Vydává Pastorační středisko brněnské diecéze jako součást diecézního biblického programu Vezmi a čti. Ke stažení na www.vezmiacti.cz.

biblický program brněnské diecéze 2010 - 2013

www.vezmiacti.cz

6. neděle v mezidobí – cyklus B

12. února 2012

⁴⁰K Ježíšovi přišel jeden malomocný a na kolenou ho prosil: „Chceš-li, můžeš mě očistit.“ ⁴¹Ježíš měl s ním soucit. Vztáhl ruku, dotkl se ho a řekl mu: „Chci, buď čistý!“ ⁴²A hned od něho malomocenství odešlo a byl očištěn. ⁴³Ježíš ho hned poslal pryč a přísně mu nařídil: ⁴⁴„Ne abys někomu o tom říkal! Ale jdi, ukaž se knězi a přines oběť za své očištění, jak nařídil Mojžíš – jim na svědectví.“ ⁴⁵On odešel, ale začal to horlivě rozhlášovat a tu událost rozšiřovat, takže Ježíš už nemohl veřejně vejít do města, ale zůstával venku na opuštěných místech. Ale přesto k němu chodili lidé odevšad. *Mk 1,40-45*

Úvod k meditaci

Ve vyprávění o očištění se neuvádí ani jméno, ani místo, ani doba, takže to může být moje jméno, místo i doba. Ježíš se neštítí nemocného, ale vyjadřuje svou touhu očistit můj život, osvobodit ho od malomocenství hříchu, které ho ničí. Kontakt s Ježíšem, jeho dotyk je místo setkání s ním. Naše nemoci, náš hřích jsou místem, kde se setkáváme s Ježíšem. Byly to naše nemoci, jež nesl, naše bolesti na sebe vzal... (srov. Iz 53,4)

Výklad biblického textu

Kontext: Uzdravení z malomocenství je jedno ze znamení příchodu Mesiáše, který jak na tělesné, tak na duchovní rovině vrací člověku jeho lidskou důstojnost. Uzdravit malomocného je jako vzkřísit mrtvého, to může učinit jenom Bůh (viz v. 41). V celém Starém zákoně se tradují jen dvě uzdravení malomocných: Miriam (Nm 12,10-16) a Naamana (2 Král 5,1-19).

Výsledkem očištění malomocného z dnešního evangelia je, že Ježíš pak už nemohl veřejně vstoupit do města a zůstával na opuštěných místech.

Tento zázrak zahajuje cyklus pěti disputací o rozdílech mezi Zákonem a evangeliem. Na konci tohoto cyklu bude rozhodnuto Ježíše zabít (Mk 3,6).

v. 40: Malomocenství patřilo mezi nejobávanější nemoci, bylo metlou Orientu. Nemoc počínala oteklými a končila úplným odpadnutím údů. Malomocný se nesměl stýkat se zdravými, nesměl vstupovat na místa, kde žili lidé, musel všechny varovat, že je malomocný. Tato nemoc byla také chápána jako trest za velké hříchy.

na kolenou ho prosil – výraz pokory a vyznání víry v Ježíše jako Pána. Pokud se člověk neklání před Bohem, je jeho postojem falešný stud, „soběstačnost“.

v. 41: *soucít* – Bůh je pohnut naším neštěstím. *Vztáhl ruku* – Jedná se o charakteristiku Boha, který koná své mocné činy při exodu (Ex 4,4; 7,19...)

Týden
s Božím
slovem

1. čtení:

Lv 13,1-2
.45-46

2. čtení:

1 Kor 10,31
-11,1

Evangelium:

Mk 1,40-45

Srovnání:

Mt 8,2-4

Lk 5,12-16

Mt 9,30

Lv 13,49

Lv 14,2-32

dotkl se ho – Podle tehdejších platných předpisů byl ten, kdo se dotkl malomocného, sám také nečistý. Ježíš tím dotykem nedává najevo jen to, že se neštítí trpícího, ale ukazuje i to, že se nebojí nemoci a že není vázán poslušností v případě tehdejších běžně platných nařízení. On jako Boží Syn má výjimečné postavení. Dotek s malomocným Ježíše poskvrnil a je tudíž nečistý. Nemohl pak už veřejně vejít do města (v. 45).

v. 44: *ne, abys o tom někomu říkal* – Je to tzv. mesiášské tajemství: Ježíš skrývá svoji identitu Božího synovství, dokud nebude plně zjevena po jeho smrti na kříži. Zákaz je však jako obvykle porušován. Kdyby malomocný býval poslechl a mlčel, mohlo by se snadno stát, že by jeho uzdravení upadlo do zapomnění.

Ježíš posílá malomocného ke knězi, aby se mu ukázal a přinesl oběť za své očištění. Zde vidíme Ježíšův pokorný přístup. On je ten, kdo může očistit, ale podřizuje se tomu, že za čistého jej může prohlásit právě kněz. Tím naznačuje, že všechna autorita ve společnosti pochází od Boha a že nepřišel zrušit „řádnou cestu“, ale potvrzuje ji i přes své mimořádné činy.

v. 45: *zůstával na opuštěných místech* – Ve skutečnosti to nemuselo být na závalu. Ti, kdo se k němu chtěli dostat, si cestu našli, a čím více pro to museli obětovat, tím více mohli poznat hodnotu setkání s Ježíšem.

K tématu

Bojíte se své nemoci?

Snažíte se důvěřovat Bohu, ale v některých okamžicích udeří strach s mimořádnou silou? Trpíte strachem ze smrti? Prožíváte okamžiky naprosté bezradnosti? Jak v takovém stavu žít přítomný okamžik?

Když vás stále znovu přepadá strach, nepropadejte zoufalství. Především se nesmíte pokládat za outsidera a domnívat se, že vaše modlitba a důvěra v Boha nic nezmohla. Zkuste hovořit s Bohem o svém strachu z nemoci: „Ano, je docela dobře možné, že onemocním, že mám rakovinu. Ale svěřuji se ti se svým zdravím i nemocí. Vím, že jsi se mnou ve dnech dobrých i zlých. A když budu nemocný, povedeš mě k tomu, co je v životě podstatné: Nejdůležitější není výkon a síla, nýbrž otevřenost tobě, Bože. Posiluj mě v mé nemoci a bojuj proti ní svou mocí. Vlij do mne ochotu zcela se otevřít tvé vůli.“ A když trpíte strachem ze smrti, můžete si říct: „Ano, zemřu. Ale zemřu do Boží milosrdné náruče. V tomto okamžiku, kdy se bojím smrti, žiji.“ Můžete se pokusit s plným vědomím prožívat přítomný okamžik a dělat přesně to, co je třeba. Můžete přemýšlet, jakou stopu ve světě právě zanecháváte svým životem. Myšlenka na smrt vám může pomoci žít naplno přítomný okamžik a vnímat Boha a jeho lásku.

Anselm Grün – O životě z víry

Další texty v týdnu

Po: Jak 1,1-11; Mk 8,11-13

Čt: Jak 2,1-9; Mk 8,27-33

Út: Jak 1,12-18; Mk 8,14-21

Pá: Jak 2,14-24.26; Mk 8,34-9,1

So: Jak 1,19-27; Mk 8,22-26

So: Jak 3,1-10; Mk 9,2-13

Víra jediného z malomocných, který vidí, že je zdravý, a na rozdíl od ostatních se plný úžas a radosti vrací k Ježíšovi, aby mu projevil svou vděčnost, nám ukazuje, že znovu získané zdraví je znamením něčeho cennějšího, než je obyčejné fyzické uzdravení; je znamením spásy, kterou nám Bůh dává skrze Krista. Nachází výraz v Ježíšových slovech „Tvá víra tě zachránila“. Ten, kdo ve svém utrpení a nemoci vyzývá Pána, si je jistý, že jeho láska ho nikdy neopustí a že nikdy nebude chybět ani láska církve, jež je prodloužením v čase Pánova spásonosného díla. Fyzické uzdravení jako výraz celkové spásy ukazuje na důležitost, které pro Pána nabývá člověk v celistvosti duše i těla. Ostatně každá svátost vyjadřuje a uskutečňuje blízkost samotného Boha, jenž absolutně nezištně „se nás dotýká prostřednictvím hmotných skutečností... které bere do služby a činí z nich nástroje pro naše setkání s ním samotným“ (homilie při Missa chrismatis 1. dubna 2010). „Zviditelňuje se jednota mezi stvořením a vykoupěním. Svátosti jsou výrazem tělesnosti naší víry, která zahrnuje tělo i duši, zahrnuje celého člověka“ (homilie při Missa chrismatis 21. dubna 2011).

Hlavním úkolem církve je zajisté hlásání Božího království, „ale právě samotné hlásání musí být procesem uzdravování: ‚obvázat poraněná srdce‘, podle úlohy svěřené Ježíšem jeho učedníkům (srov. Lk 9,1-2; Mt 10,1.5-14; Mk 6,7-13). Propojení fyzického zdraví a zahojení ran na duchu nám pomůže, abychom lépe pochopili ‚svátosti uzdravení‘.“

Svátost pokání často stála v centru úvah církevních pastýřů právě proto, že má velkou důležitost na cestě křesťanského života od té chvíle, co „veškerá hodnota pokání spočívá v tom, že nás znovu vrací do stavu Boží milosti a poutá nás k Bohu v důvěrném a velkém přátelství“ (KKC 1468). Církev i nadále hlásá odpuštění a smíření, jemuž propůjčoval Ježíš svůj hlas, a neustále vyzývá celé lidstvo, aby se obrátilo a uvěřilo evangeliu. Bere si za svou výzvu apoštola Pavla: „Jsme Kristovi vyslanci, jako by skrze nás napomínal Bůh. Kristovým jménem vyzýváme: Smiřte se s Bohem!“ (2 Kor 5,20). Ježíš svým životem hlásá a zpřítomňuje Otcovo milosrdenství. On nepřišel proto, aby soudil, ale aby odpouštěl a zachraňoval, aby dával naději i v nejhlubší temnotě utrpení a hříchu a daroval věčný život. Proto se ve svátosti pokání „lékem zpovědi“ zkušenost hříchu nepropadá do zoufalství, ale setkává se s Láskou, která odpouští a proměňuje (srov. Jan Pavel II., post-synodální apoštol. exhortace Reconciliatio et Paenitentia 31).

„Nekonečně milosrdný Bůh“ (Ef 2,4), tak jako otec z evangelního podobenství (srov. Lk 15, 11-32), neuzavírá své srdce před žádným ze svých dětí, ale očekává je, hledá je a přichází za nimi tam, kde se odmítáním společenství uzavírají do samoty a rozdělení. Zve je, aby se shromáždily kolem jeho stolu a radovaly se z odpuštění a ze smíření. Bolestná chvíle, z níž by mohlo vzejít pokušení, aby upadly do beznaděje a do zoufalství, se tak může proměnit v čas milosti, kdy mohou vstoupit do sebe, a tak, jako marnotratný syn z podobenství, přehodnotit svůj život, poznat své omyly a pády, pocítit stesk po Otcově objetí a vydat se na cestu domů. On ve své velké lásce vždy a stále bdí nad naším životem a očekává nás, aby každému dítěti, které se k němu vrátí, nabídl dar plného smíření a radosti.

Z četby evangelia jasně vyplývá, jakou mimořádnou pozornost Ježíš vždy věnoval nemocným. Nejen posílal učedníky, aby léčili jejich rány (srov. Mt 10,8; Lk 9,2; 10,9), ale také pro ně ustanovil specifickou svátost – pomazání nemocných. Jakubův list dosvědčuje přítomnost tohoto svátostného úkonu již v prvním křesťanském společenství (srov. 5,14-16). Pomazáním nemocných doprovázeným modlitbou kněží poroučí celá církev nemocné trpícímu